

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia

FILOZOFIA

Przedmiotowy system oceniania tworzy nauczyciel, uwzględniając cele wynikające z treści podstawy programowej, programu nauczania oraz wewnątrzszkolnego systemu oceniania. Dokument powinien umożliwić stawianie diagnozy, określenie poziomu przyswojenia wiadomości i umiejętności wymienionych w podstawie programowej, a także wskazywać niedociągnięcia, braki w wiedzy uczniów oraz sposoby ich uzupełnienia. System oceniania powinien być jasny, zrozumiały dla ucznia, jawny (przedstawiony na początku roku szkolnego), ponadto należy go stosować obiektywnie, systematycznie i konsekwentnie.

Ponieważ podstawowym celem nauczania przedmiotu *filozofia* jest rozwijanie kompetencji krytycznego myślenia, refleksyjności i wrażliwości uczniów, ocena ich pracy i postępów w nauce powinna odzwierciedlać sumienność i rzetelność przy wykonywaniu różnego rodzaju zadań, w mniejszym zaś stopniu – opanowanie wiedzy.

W programie *Spotkania z filozofią* proponujemy zastosować przede wszystkim ocenianie kształtujące, według zasady „mniej ocen, więcej wskazówek”. Ten rodzaj oceniania nie stanowi czynnika segregującego, lecz wskaźnik mocnych i słabych stron uczniów. Warto wprowadzić model oceniania kształtującego lub jego elementy, ponieważ pomaga on uczniowi dokonać indywidualnej weryfikacji postępów i osiągnięć, motywuje go do dalszej pracy i nauki, naprawy błędów, rozwijania zainteresowań czy uzdolnień, a także kształtuje samodzielność.

Biorąc pod uwagę fakt, że zajęcia odbywają się jedynie raz w tygodniu i tylko przez rok, dobrym pomysłem będzie wprowadzenie systemu plusów i minusów przyznawanych uczniom np. za aktywność na lekcji lub jej brak, szczególnie za udział w dyskusji i zadaniach polegających na wyrażaniu swojej opinii, przygotowywanie zadań domowych w wyróżniający się sposób czy realizowanie dodatkowych zadań dla chętnych. Za zebranie kilku plusów nauczyciel może postawić ocenę pozytywną, a kilku minusów – negatywną. W ten sposób mimo niewielkiej liczby godzin zajęć każdy uczeń będzie miał możliwość uzyskania kilku ocen w ciągu semestru.

Ograniczenia czasowe zachęcają do rezygnacji z typowych odpowiedzi ustnych sprawdzających opanowanie danej partii materiału. Sprawdzanie wiedzy może odbywać się poprzez testy wyboru (jedna właściwa odpowiedź z kilku podanych), a umiejętności – dzięki testom praktycznym oraz sprawdzianom odwołującym się do czytania ze zrozumieniem. Z uwagi na niewielką liczbę zajęć niewskazane jest przeprowadzanie podsumowujących prac klasowych. Natomiast warto ocenić w ciągu semestru dwie prace pisemne każdego ucznia (na przykład, analiza i interpretacja tekstu filozoficznego, krótki esej argumentacyjny, esej osobisty wyrażający i uzasadniający przekonania ucznia). Należy przy tym pamiętać, że ocena ma charakter nie tylko dydaktyczny, lecz także wychowawczy.

Osiągnięcia uczniów, szczególnie te, które wykraczają poza poziom podstawowy, wymagają oceny indywidualnej, uwzględniającej profil klasy, możliwości i zainteresowania uczniów, przede wszystkim zaś – wzięcia pod uwagę zaangażowania, rozwoju i postępów danej osoby. Warto również zaplanować projekt edukacyjny realizowany grupowo jako podsumowanie semestru. Może to być, na przykład, przygotowanie debaty na zadany temat.

Przy ocenianiu można wykorzystać podane kryteria, odnoszące się do sześciostopniowej skali ocen (przy czym wymagania na ocenę wyższą obejmują również wymagania na ocenę niższą): Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- nie zdobył podstawowych wiadomości i umiejętności,
- nie interesuje się procesem dydaktycznym,

- nie uczestniczy w lekcji,
- nie przygotowuje zadań domowych,
- lekceważy obowiązki szkolne.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- ma wiedzę określoną w podstawie programowej ze znacznymi brakami, pr
- przedstawia z pomocą nauczyciela, w formie ustnej i pisemnej, poglądy na temat tekstów filozoficznych,
- nie zawsze stosuje się do uwag prowadzącego,
- podczas pracy w grupach jest biernym członkiem zespołu,
- odszukuje najważniejsze informacje w źródłach pisanych.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- ma wiedzę określoną w podstawie programowej z niewielkimi brakami,
- stosuje wiedzę i umiejętności w sytuacjach typowych,
- stosuje się do uwag nauczyciela,
- w czytanych tekstach odróżnia fakty od opinii,
- formułuje ustne i pisemne wypowiedzi zawierające własne poglądy dotyczące zagadnień filozoficznych,
- podejmuje współpracę z innymi członkami grupy w trakcie zadań grupowych.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej,
- potrafi posłużyć się wiedzą i umiejętnościami w typowych sytuacjach oraz niektórych nietypowych,
- porównuje informacje zawarte w różnych źródłach i korzysta z nich ze zrozumieniem,
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji,
- twórczo korzysta z uwag nauczyciela,
- przedstawia własne pomysły podczas zadań grupowych,
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji tekstu filozoficznego,

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- ma wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej,
- potrafi się nimi posłużyć w sytuacjach problemowych,
- analizuje i porównuje dane zawarte w różnych źródłach, a także samodzielnie je interpretuje,
- potrafi odnieść się do kilku odmiennych interpretacji tekstu filozoficznego,
- stosuje się do uwag prowadzącego, a jednocześnie potrafi dyskutować i podawać argumenty w obronie własnego zdania,
- samodzielnie i kreatywnie rozwiązuje postawione problemy,
- wykazuje się kreatywnością podczas realizacji zadań grupowych, wykonuje znaczący zakres prac, pomaga innym,
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Ocena celująca (6)

Uczeń spełnia wszystkie wymagania niezbędne do uzyskania stopnia bardzo dobrego, a ponadto:

- zgłębia literaturę dotyczącą filozofii i stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych, przede wszystkim aktywność i inicjatywę podczas zajęć, wkład pracy

samodzielnie rozwija zainteresowania filozoficzne,

- potrafi zainteresować swoją wiedzą innych uczniów.

Ocenie mogą podlegać następujące formy pracy i dokonania ucznia:

- ▶ aktywność na zajęciach szkolnych,
- ▶ aktywność na zajęciach pozaszkolnych,
- ▶ odpowiedź ustna,
- ▶ udział w dyskusji,
- ▶ referat,
- ▶ praca samodzielna,
- ▶ praca w grupach,
- ▶ ćwiczenia i zadania praktyczne,
- ▶ praca pisemna,
- ▶ zadanie domowe,
- ▶ pokazy, prezentacje,
- ▶ udział w projektach,
- ▶ test,
- ▶ kartkówka,
- ▶ wykonanie pomocy dydaktycznych.

Przy wystawianiu oceny końcowej nauczyciel powinien uwzględnić następujące elementy:

- ▶ wiedzę,
- ▶ umiejętności,
- ▶ aktywność,
- ▶ samodzielność,
- ▶ systematyczność.

PRZEDMIOTOWE OCENIANIE W SYTUACJI ZDALNEJ PRACY

W sytuacji zdalnej pracy ucznia przyjmuje się następujące formy sprawdzania wiedzy i oceniania:

- Referat
- Pokazy i prezentacje
- Indywidualizowane testy do rozwiązania w określonym czasie- planowe zgodnie z planem lekcji - wcześniej umówione z uczniami zgodnie z PSO
- Krótkie wypowiedzi pisemne na temat przeczytanej dodatkowej literatury
- Praca z tekstem źródłowym – wykonanie pisemne poleceń.